
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ СРЕЩУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА МОРСКИТЕ ВОДИ

Законодателство и практика в България

адв. Свилен Овчаров

правна фирма “Овчаров & Парушев”
www.oplaw.eu

доброволна група “Зелените адвокати”
www.ecopravo.blogspot.com

Чл. 352 от НК

- * Чл. 352. (1) Който замърсява или допуска да се замърсят почвата, въздухът, водни течения, басейни, подземни води, териториалните или вътрешните морски води или морски води в зони, определени с международно съглашение, в което участва Република България, и с това ги направи опасни за хора или животни и растения или негодни за използването им за културно-битови, здравни, земеделски и други стопански цели, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.
- * (2) Същото наказание се налага и на длъжностно лице, което е допуснало при проектиране, строителство или експлоатация на отводнителни или напоителни системи да не се вземат необходимите мерки, за да се предотврати опасно замърсяване на вододайните зони за питейно водоснабдяване или покачването нивото на подземните води в населените и курортните места.
- * (3) Когато с деянията по ал. 1 или 2 са причинени:
  1. смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева;
  2. немаловажни вреди на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.
- * (4) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

чл. 352: отграничения

- * чл. 349: само питейна вода
- * чл. 350 и сл. от НК: храни
- * чл. 352а: петролни продукти (петролни разливи)
- * чл. 353: индустриално предприятие (фабрика) или ТЕЦ без разрешително
- * чл. 353а: инфомация (случаят Чернобил)
- * чл. 353б и сл. от НК: отпадъци и опасни отпадъци и опасни вещества

Чл. 352: особености

- * Чл. 352. (1) Който замърсява или допуска да се замърсят **почвата**, **въздухът**, водни течения, басейни, подземни **води**, териториалните или вътрешните морски **води** или морски **води** в зони, определени с международно съглашение, в което участва Република България, и с това ги направи опасни за хора или животни и растения или негодни за използването им за културно-битови, здравни, земеделски и други стопански цели, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.
- * (2) Същото наказание се налага и на длъжностно лице, което е допуснало при проектиране, строителство или експлоатация на отводнителни или напоителни системи да не се вземат необходимите мерки, за да се предотврати опасно замърсяване на вододайните зони за питейно водоснабдяване или покачването нивото на подземните води в населените и курортните места.
- * (3) Когато с деянията по ал. 1 или 2 са причинени:
  1. смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева;
  2. немаловажни вреди на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.
- * (4) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 352: особености

- * Чл. 352. (1) Който замърсява или допуска да се замърсят **почвата, въздухът**, водни течения, басейни, подземни **води**, териториалните или вътрешните морски **води** или морски **води** в зони, определени с международно съглашение, в което участва Република България, и с това ги направи **опасни за хора или животни и растения или негодни за използването им за културно-битови, здравни, земеделски и други стопански цели**, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и с глоба от пет хиляди до тридесет хиляди лева.
- * (2) Същото наказание се налага и на длъжностно лице, което е допуснало при проектиране, строителство или експлоатация на отводнителни или напоителни системи да не се вземат необходимите мерки, за да се предотврати опасно замърсяване на вододайните зони за питейно водоснабдяване или покачването нивото на подземните води в населените и курортните места.
- * (3) Когато с деянията по ал. 1 или 2 са причинени:
  1. смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева;
  2. немаловажни вреди на околната среда, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева.
- * (4) Ако деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е лишаване от свобода до три години и глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 278в от НК

- * Чл. 278в. (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или местообитание - предмет на опазване в защитена зона, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.
- * (2) Който унищожи или повреди изключително ценни единични и невъзстановими земни и скални образувания и пещери, обявени за защитени, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.
- * (3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

чл. 278в: отграничения

- * чл. 278г: само екземпляр защитен вид от флора и фауна
- * чл. 278д: само екземпляр от застрашен вид

Чл. 278в: особености

- * Чл. 278в. (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или **местообитание** - предмет на опазване в защитена зона, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.
- * (2) Който унищожи или повреди изключително ценни единични и невъзстановими земни и скални образувания и пещери, обявени за защитени, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.
- * (3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 278в: особености

- * Чл. 278в. (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или **местообитание - предмет на опазване в защитена зона**, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.
- * (2) Който унищожи или повреди изключително ценни единични и невъзстановими земни и скални образувания и пещери, обявени за защитени, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.
- * (3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 278в: особености

- * Чл. 278в. (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или **местообитание** - **предмет на опазване в защитена зона**, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.
- * (2) Който унищожи или повреди изключително ценни единични и невъзстановими **земни** и **скални образувания** и пещери, обявени за защитени, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.
- * (3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Чл. 278в: особености

- * Чл. 278в. (1) Който противозаконно унищожи или повреди защитена територия или **местообитание** - **предмет на опазване в защитена зона**, се наказва с лишаване от свобода до три години или пробация, както и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева.
- * (2) Който унищожи или повреди изключително ценни **единични** и **невъзстановими земни** и **скални образувания** и пещери, **обявени за защитени**, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.
- * (3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по непредпазливост, наказанието е пробация и глоба от хиляда до пет хиляди лева.

Административни процедури

- * Определят кога е налице противоправност и кога не, по чл. 9 от НК
- * Кога деянието е извършено *“в нарушение на закон”* (чл.350а) или *“противоправно”* (чл.278в), или имаме *“наруши правила”* (чл. 350), ако съответният състав препраща бланкетно към установен ред или административно-правно изискване на материалния закон.

Административни процедури

- * заустване в морето и сладководни басейни, разрешителни от Басейновите дирекции;
- * Наредба № 8 / 2001 за качеството на морските води и водите за къпане (обн. ДВ. бр.10 от 2 февруари 2001г.);
- * хвостохранилища (сладководни басейни, насипни, прахови с пръскане) и аварии или преливане/запрашаване.
- * разрешителни за депониране или преработка на отпадъци;
- * ОВОС и ЕО по ЗООС и ЗЗТ; оц. съвм. по ЗБР

Административни нарушения

- * Чл. 424. За деянията по [...] чл. 352а, ал. 5 и чл. 353, ал. 4 се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.
  - * (2) Наказателните постановления се издават:
  - * [...]
  - * г) по чл. 352а, ал. 5 [*петролен разлив*] и чл. 353, ал. 4 - от министъра на околната среда и водите, а когато нарушението е във връзка със замърсяване на морските води - от министъра на околната среда и водите или от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.
-
- * Съдебна практика: Решение № 437/15.06.2011 год. по адм. д. № 430/2011 год., 3-чл. с-в на АС-София област (като касационна инстанция)

Съдебна практика: чл. 352 от НК

- * **РЕШЕНИЕ № 209 ОТ 19.03.1997 Г. ПО Н. Д. № 79/1997 Г., II Н. О. НА ВКС**
  - ★ нарязване на шлепове в р. Дунав с опасна технология, оловен минимум;
  - ★ идеална съвкупност между нарушаването на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) и замърсяване

- * **РЕШЕНИЕ № 214 ОТ 20.06.2012 Г. ПО Н. Д. № 461/2012 Г., Н. К., III Н. О. НА ВКС**
  - ◆ заряване на хербициди в почвата
  - ◆ почви, подпочвени води и въздух, увреждане на повече от 1 обект
  - ◆ оправдателна присъда, пропуски при установяване на фактите

Съдебна практика: чл. 278в от НК

- * Решения за животни - множество
- * Други няма ;)

Неуспешни досъдебни

- * Тунела на Arolonia Pontica
- * Запрашаващо хвостохранилище Горубсо - Кърджали - с. Вишеград, кв. на Кърджали
- * Цианиди (Крумовград, Челопеч и Петелово)
- * Витоша: взривени скални реки
- * Калиакра: ЕК реагира, прокуратурата не
- * Плажа на Варна
- * Други плажове

Причини за липса на практика

- * Нетипичност на случаите; малкото практика води до липса на рутина, с други думи никаквата практика води до липса на нова практика, дяволски кръг;
- *
- * Липса на опит и специфични познания у прокуратурата;
- * Липса на умения да събират специфични доказателства у полицията - друг тип експертизи, друг тип следи (проби) и т.н.
- * Административни органи могат да свършат работа.